

nomenat organista honorari i perpetu el 1954. El mestre Civil excel·lí en l'art de la improvisació amb tal grau de virtuosisme que el record de les seves interpretacions a l'orgue de la Seu és encara present entre els gironins. Francesc Civil va professar la seva guia i el seu mestratge damunt nombroses generacions de músics, i cal dir que la seva faceta de pedagog el va menar a ser l'impulsor, el 1936, de la fundació de l'Escola Municipal de Música –que es convertiria més endavant en el Conservatori Isaac Albéniz de Girona– de la qual en fou el director des del 1942 fins a la seva jubilació, el 1965.

Posseït pel «virus de la musicologia», tal com ell mateix deia amb aquell toc de picardia que el caracteritzava, el mestre Civil va aplicar els seus esforços a la recuperació de les dades biogràfiques dels compositors de les comarques gironines, acomplint una musicologia històrica arrelada a la historiografia local, que prengué la ciutat de Girona com a epicentre.

La recomposició dels magisteris de capella i de l'orgue de la catedral marcà una de les fites rectores de les seves recerques documentals (*Anuario Musical*, IX/1954, XV/1960; *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, XIX/1968-1969, XXI/1972-1973), i també l'edició de les obres dels seus compositors (Tomàs Cirera, Joan Verdalet, Joan Pusalgues). L'abast de divulgació d'aspectes i notícies musicals de Girona, Sant Joan de les Abadesses i Castelló d'Empúries aparegueren en una tretzena d'articles que signà entre 1966 i 1977 a la *Revista de Girona*. Les seves visites als arxius de la diòcesi gironina, des dels de Canet de Mar als de Sant Esteve d'Olot, Santa Pau dels Arcs i d'altres, li permeteren aplegar una ingent quantitat de dades que van cristal·litzar en la redacció d'*El fet musical a les comarques gironines* (Caixa de Pensions, Girona, 1969) i en posteriors articles sobre la música a Olot (*Annals Olotins*, 1977, *Amics del Comtat de Besalú*, 1973), i també les edicions de música de teclat (amb obres d'A. Mestres, S. Arnabat, F. Vilar, J. Lamarca i J. Elies per a Unió Musical Espanyola, 1972 i 1974) i la darrera edició que féu del Cançoner d'Olot del s. XVII, sota el títol de *Cançoner de la Garrotxa* (Diputació de Girona, 1982).

Francesc Civil rebé en aquest món nombroses distincions i premis per la seva tasca compositiva i musicològica, i fou sovint convidat a formar part de jurats de concursos musicals. L'*Aula de Música Francesc Civil* de la Universitat de Girona duu el seu nom des de l'homenatge que, el que llavors era Col·legi Universitari de Girona –adscrit a la Universitat Autònoma de Barcelona– li va retre el 1980. Enguany s'escau el centenari del seu naixement.

MARIA ESTER-SALA, EN EL RECORD

I

DANIEL CODINA

Durant l'estiu del 1994 ens deixava, després d'un llarg temps de malaltia i d'haver estat intervinguda quirúrgicament dues vegades, la ben estimada i recordada amiga Maria Ester-Sala.

Aquesta aportació meva de record en aquesta sessió –ja que ella era membre actiu d'aquesta Societat Catalana de Musicologia– no és certament la més autoritzada, ni vol ser –no pot ser-ho!– exhaustiva. És simplement un record d'amic i de professional, ara que ens retrobem per primer cop a l'inici d'aquest nou curs, en l'espera de poder-li dedicar una sessió commemorativa com cal i com es mereix.

1. Com a professional de la musicologia, he tingut amb la Maria una relació esporàdica, ocasional, però sempre ha estat per a mi una gran ajuda en temes de música de tecla dins l'àmbit de la península Ibèrica. I, gairebé sempre, aquesta relació l'hem mantinguda per correspondència o per telèfon, sobretot els darrers temps. Com a fet concret em plau recordar l'interès i l'encoratjament que va mostrar-me perquè estudiés un nou manuscrit de dotze sonates del P. Antoni Soler, que vaig detectar al monestir benedictí de Montecassino. L'estudi, fet sota la seva guia, és un treball presentat ja a aquesta Societat per al futur Butlletí, i voldria que pogués sortir en memòria d'ella. També, i abans, vaig seguir de prop els treballs que, juntament amb en Josep M. Vilar, va dur a terme referents als arxius musicals de Catalunya: una tasca incompleta o, millor, de primera línia, que cal aprofundir, però absolutament necessària per a tots i molt important per a conèixer l'estat i el contingut dels nostres arxius musicals.

En aquest camp professional vull remarcar com era d'agradable la seva col·laboració, com era de discreta i plena de finor la seva ciència, els seus coneixements, i com era d'entusiasta la seva recerca. Sovint et transmetia els seus coneixements o les seves intuïcions a base d'una simple insinuació o d'una pregunta que plantejava perquè tu poguessis trobar un nou camí de recerca o almenys un nou camí que calia preveure i estudiar: no volia deixar cap cap per lligar.

2. Aquestes qualitats professionals descobrien les seves grans qualitats humanes que les podem resumir en una sola paraula: amistat. Sí –i la majoria de